

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Încununarea muncii.

— În preziua sărbătorilor culturale dela Sibiu. —

Te salutăm veche cetate a muncii tăcute și inteligente, și ca furnica de stăruitoare, — istoricurile și prețioșule Sibiu!

Că dacă, în veacurile apuse, poporul românesc de pe frumoasele plajuri ale Ardealului, își ținea ochii ațintiți cu interes asupra murilor tăi, din lăuntru cărora răsună zgomotul unei munci harnice a brațelor unui popor vecin și mai norocos, — apoi în cei din urmă 50—60 ani privirile noastre au fost atrase și mai mult asupra ta și au fost făcute să scapere de bucurie, că printru zgomotul de muncă tot mai stăruitoare ce să dezvoaltă în lăuntru tău, să aude ridicându-să și sunetul muncii tineresti și viguroase a brațelor românești ce s'au așezat aci și s'au așternut pe lucrare înțepită, cu mîinile și cu mintea!

Mergînd napoi cu privirea abia 60 de ani, — găsim că, după marea adunare de pe „Cîmpul-Libertății”, din sînul tău să aude, mai virtos ca de ori unde, răsunetul și zorul muncii de mîntuire și desrobire politică, națională, economică și, în parte, bisericască, a Românilor din Transilvania și Ungaria! Din sînul tău să dau signalele muncii, îndemmurile, cuvintele de ordine, stăruințele. Din sînul tău pornesc alergările pentru cauză. Căci aci își avea reședința agerul cîrmuitor, Metropolitul Șaguna și sfetnicii săi, care, în înțelegere bună cu frații dela Blaj, conducea munca de înălțare, așezînd baze la desrobirea politică, economică și culturală, a poporului român de pe aceste plajuri.

Un rod al muncii prevăzătoare a acelei generații cu căpitani mari și cumînți, — este și „Asociațiunea” adăpostită în sînul tău, lucrătorule Sibiu, care ne dă privilegiu la aceste meditari.

În sînul tău s'au durat apoi cu sîrguință, prin timpuri cît mai pacinice, cît zgomotoase ori chiar furtunoase, munca culturală începută pe bazele date. Iar' pentru ce nu aveam încă baze puse, s'au pus.

În sînul tău s'au pus bazele mari și trainice ale vieții unei biserici, aproape năruită de vitregimile vremilor, care însă fu mîntuită, reînviată și așezată pe temeiuri tari, pe cari viază și azi, cuprinzînd sub aripile sale jumătate din poporul român din aceste țări. Inseși acestei jumătăți a poporului nostru, viață și întărire multilaterală i-s'a dat, prin readucerea la viață a bisericii lui.

În sînul tău s'a pus apoi bază și s'a dat viață ramului de muncă pîn' atunci nou pen-

tru poporul nostru, al institutelor de credit românești, cari să lucreze paralel cu „Asociațiunea” și cu biserica, acestea pe teren curat cultural, celelalte pe cel material, economic-financiar, întregindu-se unele pe altele, ba fiindu-și de neapărată trebuință unele altora. Și așa, ca cea dintîi, în sînul tău să porni modesta „Albină”, din care s'a dezvoltat o matcă roditoare și vrednică conducătoare a institutelor viitoare, cari, cu ajutorul și îndemnul ei, să sporiră și să sporesc așa frumos, avînd'o azi, în fruntea lor, puternică și autoritativă. Pulsățiunea ei creatoare să resimte pînă de parte, ca și aci la centru, unde în legătură cu ea, vedem dezvoltîndu-se cu timpul atîtea alte instituțiuni culturale ori economice. Mai nou sub scutul ei vedem înființîndu-se și prima „Masă a studenților săraci” și pilda ei laudabilă o vedem azi urmată în atîtea alte părți! Sub scutul ei Casina rom., etc.

În sînul tău, harnică cetate, văzurăm apoi, că din crîmpeele de baze ce să formaseră, nehotărîte, ici-colo, s'a dat baza definitivă și largă partidului politic național a poporului nostru, începîndu-să și pe acest teren o muncă febrilă, chiar zgomotoasă, care într'un timp copleșea, ba chiar întuneca răsunetul muncii liniștite de pe celelalte terene, aducîndu-ne cînd zile de praznice sufletești, cînd de durere pentru înfrîngerile în fața forței brutale superioare.

În sînul tău să înființe prima și cea mai falnică „Reuniune de muzică română”, care ne făcîu onoare în fața pricepătorilor concetățeni străini, și ne duse numele bun pînă la treptele Tronului român.

În sînul tău, tot ca închinare muncii cinstite și cuminte, văzurăm întemeindu-să cea dintîi Reuniune economică agricolă română, care nu odată ne-a dat privilegiu a admira hărnicia ei, care a culminat în întemerea de mai multe bănci populare, o expoziție prea frumoasă și edarea unui Album artistic, ce-i făcîră multă onoare.

În sînul tău văzurăm o Reuniune de meserieși români avîntată la o activitate febrilă și stăruitoare, arătînd lumii roade aceluși miraculoase în asemănare cu mijloacele și puterile sale modeste, și făcînd să se vorbească mult bine despre hărnicia mîinilor românești.

În sînul tău să înființe fruntașă „Reuniune a femeilor române”, care susține o școală elem. de fetițe și acum deschide o nouă școală de menaj, mult folositoare.

Și așa deprinși am fost de mai bine de jumătate de veac, să avem ochii mereu ațintiți asupra ta, harnică cetate a muncii, căci cînd una, cînd alta din prețioșele așezăminte înșirate mai sus, ne atrăgeau luarea aminte asupra lor prin făptuirile lor de bine obștesc.

Dar' printre cei mai harnici ai noștri din sînul tău, un loc de onoare îl ocupă Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român din aceste țări.

Muncind fără zgomot, ea a întrupat o bună parte din marile ei program de muncă pentru cultura poporului nostru. De două decenii acum, ea susține, cu sprijinul puternicului institut economic din acest loc, cea mai înaltă și bună școală de fete pentru fiii-tele române, școală cu bun renume și căreia au a-i mulțumii cultura lor multe din damele de frunte ale societății românești din țară. — Sub auspiciile ei s'a publicat marea lexicon „Enciclopedia Română”, care, abstrăgînd dela defectele începutului, e o lucrare de folos și de valoare, recunoscută și de cercuri competente din țară. Și la inițiativa ei să ridică azi frumosul palat „Casa Națională” în care să adăpostește și să lasă moștenire generațiilor viitoare primul „Muzeu etnografic și istoric” al Românilor din țările coroanei ungare.

Și între făptuirile bune ale Asociațiunii, această înaugurare a Casei Naționale și a primului nostru Muzeu, — este, putem zice cu drept cuvînt, punctul culminant, înălțarea cît a putut mai sus a stîndardului culturii naționale române din această patrie.

Expoziția arangeată din acest privilegiu și bogatele sărbări din jurul lor, sunt tot atîtea capitole din actul prin care să încununează valorosul rod al unei munci stăruitoare.

De aceea, fii cu drag salutați, tu cetate a inimoaselor sfertări pe cărările muncii, și fiți cu drag salutați voi harnici muncitori, cari prin sărbările acestea, punînd cunună pe capul zeiței Muncii, și pe capul vostru propriu cunună vrednică ați pus!

Priviți în jos.

În același timp, cînd, în articolul de mai sus, recunoaștem „Asociațiunea” a fi săvîrșit destul de frumoase lucrări spre binele și fala păturei culte românești dela noi, — am lipsi datorinței noastre de nu am repeta mărturisirea noastră de credință, că pentru poporul de rînd, prea puțin vedem a să fi lucrat.

De aceea, feliicitările noastre la cele făcute pentru inteligență, trebuie să le întregim cu exprimarea dorinței, ca, paralel cu înaugurarea Muzeului național în Casa Națională, ceea-ce e egal cu arborarea în Sibiu a unui mîndru steag național care să filfăe departe peste plajuri, spre fala păturei culte a poporului nostru, — să vedem în au-

gurîndu-să și un program de muncă în interesul poporului de rînd, program a cărui executare se însemneze o înțeleaptă privire în jos, spre popor, și care să ducă numele „Asociațiunii” și să o facă iubită pînă în păturile cele mai adînci ale poporului, a talpei țării, căci numai așa pot fi, macar în viitor, bucuriile noastre depline, văzînd lucrarea Asociațiunii.

La un viitor privilegiu festiv ca cel de acum, să nu mai simțim această lacună, să nu ne mai putem plînge de ea.

Chuperel koșutiste.

Bietul Kossuth Feri și „coalitiia” nu mai știu în ce chip și-ar scoate dela țeară dovezi, că el e popular, el e adevăratul reprezentant al „națiunii” întregi.

Mai nou a pus la cale un șir de aderențe zmulse dela popor: au adresat tuturor primarilor cite o scrisoare „patriotică” în care îi roagă să pună pe alegătorii din sat să subscrie o declarație de încredere cătră Kossuth și „coalitiia” lui, rugîndu-i să mintuiască țeara din criza asta aducătoare de stricăciune. Stăruie tare în scrisoare, că nesmintit să subscrie pe toți alegătorii din sat și coala s'o trimită apoi „sus” la domni din Peșta, cari vor face adunări cu tîmbălau demonstrativ pentru Kossuth, omul țării...

E treaba lui Kossuth și a ciracilor săi să-și pună la cale aderențe de pe acolo unde știe că poporul are și încredere în el și politica lui, — dar' e o cutezanță hotărîșe cu obrăznicia, să trimită acea scrisoare și tuturor primarilor din comune românești, cerîndu-le să pună și ei pe Români să subscrie aderențe lui Kossuth, care i-ar minca de dragi ce-i are!

Am primit la redacție spre vedere multe atari scrisori cu piele de jidov pe nas, dar ni-se spune, că cele mai multe, aproape toate de printre Români, s'au trimis napoi goale, cum au venit!

Marca culturală.

„Unirea” din Blaj, luînd în numărul său 32 de Dumineca trecută, notiță despre articolul nostru „Marca culturală” din Nr. 32., dă un extras din articol, și apoi încheie extrasul cu următoarele cuvinte:

„Ideea fericită trebuie apreciată cu toată serioșitatea și bine ar fi de s'ar putea realiza!”

Între alegători.

Di Dr. T. Mihali, deputatul Ilendei, a ținut la 2 August o adunare de alegători și popor din cercul dsale, dîndu-le seamă despre situația politică și despre stările partidului pe care îl represintă. A spus că partidul în criza politică ce preocupă țeara, e silit să stea în neutralitate, iar' în mișcarea ce privește schimbarea legii electorale, va cere cu tărie vot universal. S'a ocupat și de atacurile „Gazetei” asupra activității deputaților, și le-a combătut.

Au mai vorbit în adunare domni G. Pop de Băsești, deputatul Dr. St. C. Pop și Dr. Al. Vajda-Voevod.

Adunarea a decurs în ordine și cu însuflețire. Vom da raport mai amănunțit.

Avis dela Asociațiune.

Să aduce la cunoștință publică, că ministrul reg. ung. de comerț a acordat reducerea obicinuită pe căile ferate ungare pentru acei membri ai Asociațiunii, cari vor participa la adunarea generală ce să va ținea Sîmbătă și Duminecă în 19 și 20 August a. c., în Sibiu. Cei-ce vor să beneficieze de acest favor sunt rugați a să anunța la biroul central al Asociațiunii (Sibiu, strada Morii 6) sau la birourile despărțămintelor, de unde li-să vor trimite franco biletele de trebuință, împreună cu programa definitivă a sărbătorilor, avînd a să plăti de fiecare bilet taxa de 1 coroană. Cu biletele de clasa III. să poate călători pe clasa II., iar' cu cele de a II-a pe clasa I.

Biroul „Asociațiunii”.

Rolul activ al banului în producțiune.

— Material de meditare pentru conferența directorilor băncilor noastre. —

Sub titlul de mai sus economistul Carol Ereky scrie în „B. H.” un articol, ce să potrivește și la situația noastră economică și ar trebui să formeze obiect de studiu pentru conducătorii băncilor noastre.

După-ce descrie rolul băncilor și a depozitarilor acestora, a băncilor în dezvoltarea economiei naționale, face aspre imputări publicului indiferent și băncilor ce să consumă numai și numai în politica de dividende.

„Băncile din Ungaria — zice dl Ereky — nu răspund chemării lor. Băncile din Ungaria să duc de sine. Sunt oameni care le depun banii cu 4% și sunt apoi alții care îi iau împrumut cu 8—10% interese. Diferința e câștigul băncii. Și asta nu e bine așa. Băncile ar trebui să aibă rol conducător. N'ar fi iertat să se mulțamească cu aceea, că aduc la sapă de lemn populația, ce nu știe umbra cu banii și în schimb împart dividende de 20 și 25% (Vorba aceasta, adevărat, pe noi Români nu ne prea privește, căci ale noastre bănci nu dau dividende așa mari, dar' pentru băncile ungurești e foarte adevărată, căci de lăcomia de dividende a acestora văzurăm în numărul trecut, că e scandalizat și Jancsó B. ca și alții. Red. „L.”), ci ar trebui să mijlocească și împrumuturi raționale pentru dezvoltarea lucrătoarelor silitoare.

Băncile dau 25% dividendă. Dar' asta nu e binecuvîntare. Baniul trebuie să-și aibă rol activ în producțiune. Dacă băncile înafară de munca de cancelarie nu fac altceva — atunci cu depunerile din ținutul acela despoaie populațiunea a celui ași ținut. Adevărat că „geșeful” băncii e, prin asta, binefăcut, dar' finanțele private sunt putrede, rămîn organizm economic fără energie — care este spre paguba poporului... „Poporul — urmează Ereky — să apropie de marginea bancrotului. În fiecare sat și oraș întîlnim familii străine (înțelege: familii jidane. Red. „Lib.”)

— bogate — care abia cu câteva zeci de ani au poposit aici sărace și amărâte. Poporul băstinaș de sigur își perde supremația, dacă lasă pe mâni străine toți ramii de producție și dacă și pe mai departe va nutri ambiția aceea, ca să facă din copii săi numai politicieni, juriști și funcționari...

Am reprodus aceste fragmente din temeinicul articol a lui Erek y atrăgând, acum în ajutorul conferenței băncilor la Sibiu, luarea aminte asupra lui și punându-l ca material de studiu, de meditare, celor ce știu aprepția atari idei sănătoase.

Știri politice

Alianța Angliei cu Franța.

În tăcere, fiind lumea preocupată numai de războiul dintre Ruși și Japonezi, un mare fapt politic au pregătit Englezii și Francezii: alianța acestor două națiuni mari. Formele din afară pentru întovășirea lor s'au dat prin o vizită a flotei engleze în apele franceze și întoarcerea acestei vizite din parte franceză. Săptămâna trecută a fost a sârbărilor date de Englezi în onoarea frunțașilor flotei franceze. Simbata trecută s'a dat un banchet mare în onoarea lor la Westminster-Hall de către cele 2 camere ale parlamentului englez (dieta și senatul). Ministrul-președinte englez, Balfour, a ținut o vorbire în onoarea flotei franceze, zicând că vizita făcută de ea în apele engleze, este o întâmplare pe care întreagă Anglia o salută cu bucurie. Că de aci încolo cele două mari națiuni vor merge în fruntea păzitorilor păcii în lume.

Da, „si vis pacem, para bellum“, ziceau străbunii Romani. De vrei pace, pregătește-te de război. Și ele vrind să aibă pace, să aliază de război. Dar fiind astfel foarte tari, — poate că vor și avea multă vreme pace.

Urmările infringerii Rusiei.

Mulți din aceia cari să bucură azi de aceea, că Rusia e bătută de Japonezi, — pot plînge ca mine. Din zeci și zeci de motive. Noi așa prevedem.

Ungurii s'au bucurat în tot chipul de pierderea Rusiei. Dar, ciudat, acum să ridice vaivoda lor, Kossuth Franți, și scrie un articol în „Magyarország“, în care zice, că infringerile ce le-a suferit Rusia în depărtatul Răsărit, n'au zdrobit-o. N'au zdrobit-o. Va perde ea ce va perde acolo, dar îi va impune o altă datoriță: să

cerce a să despăgubi de acolo unde poate, iar pentru această despăgubire — să teme Kossuth — poate să se întoarcă chiar spre Austro-Ungaria cea slabă!...

E cam mult zis dintr'una și din graiul unui vaivoda unguresc. Dar chiar așa de peste putință n'ar fi lucrul. Căci de e slabă Austro-Ungaria, apoi domnul vaivoda cu ai săi, zău numai la întărirea ei nu lucrează prin politica ce o face față cu popoarele nemaghiare, pe care le împing tot mai adine în marea nemulțumirii, care într'un cîș de grea cumpănă, — mai ales dacă Rusia s'ar ști folosii de ea — s'ar răzbuina crunt asupra vitejilor de azi dela Pesta.

Un ministru despre dreptul de vot universal.

Ministrul trebilor dinlăuntru ale țării, Kristoffy, a făcut în fața unor conducători socialiști ce-l cercetaseră, declarația, că el este pentru lărgirea dreptului de vot la alegeri, și anume prefăcîndu-l de-a dreptul în *tot universal* (cînd n'ar mai fi cenș de dare, ci tot omul din țară, trecut de 20 ani, are drept de vot, de-i bogat, de-i sărac!). Și în aceste drepturi, el n'ar scurta nici pe naționalități, ci toți pe-o potrivă să aibă vot.

Ca să afle mai dela izvor de-i drept, că ministrul de interne a zis ori nu aceste cuvinte și e el de aceste păreri ori au scornit-o numai foile, redactorul dela confratele „Poporul Rom.“, dl Birăuțiu, a mers la ministru și l-a rugat să-l primească la o mică convorbire. Ministrul l-a primit și l-a întrebările puse de dl Birăuțiu a răspuns așa:

— Find-că și d-voastră sunteți fiii acestei patrii, cu aceleași drepturi și datorințe ca și Ungurii: nu puteți fi exchiși nici dela dreptul de a vă împărtăși de favorul ce-l va îmbia legea despre votul universal. Drept aceea, eu votul universal gîndesc să-l introduc fără nici o restricțiune la naționalități, în modul cel mai liberal, după cum cer și interesele întregului popor din această țeară.

Ce privește cenșul „intelectual“ (că știința de carte să fie cerință față de cel-ce vrea să aibă

dreptul de alegător) Kristoffy a spus că el ar putea cere numai atât, ca alegătorul să știe scrie, dar nu l'ar lega de scrisul și cetitul în limba maghiară.

Sărac noroc nenorocit al nostru! Cînd ajungi și tu să te poți apropia de un scaun ministerial, — șede în scaun un viu mort, un om fără putere în vinele sale! Kristoffy — de-o fi sincer — ar introduce o lege dreaptă în privința asta. Dar ce folos că el e numai păpușă, nu ministru. În dietă n'are razim. Iar legile dietele aduce. Și puternicii din dietă nu-s de-o părere cu Kristoffy.

Gorobețe.

— Spicui și ocoșeli. —

...„la noi nici-odată nu va prinde socialismul, pentru-că, în fond nici nu există deosebire între programul nostru și cel socialist. ... Ne deosebim numai în tactică.“ Zice o foaie românească.

Cu alte vorbe noi toți citim suntem aderenți programului nostru național — suntem socialiști cu altă tactică. Dacă numai în tactică ne deosebim.

„Dar noi cu mintea noastră socotim, că Bokányi, vătavul și cu el socialismul, în numele căruia el vorbește, vrea să fie expresia *internaționalizmului*, ba a comunizmului, liber de forme birocratice și dătătoare de ranguri și privilegii. Iar despre programul nostru noi știm că este expresia dorului de-a avea o *vieță națională*, cu toate ale ei atribuții și de-a da fiecărui, ce i-să cuvine — fie în politică, fie în cultură, fie în economie și bunăstare!

Și asta — socotim că nu formează numai „deosebire de tactică“ — ci este deosebire de țintă.

Că pentru ajungerea unor anumite drepturi ne-am întîlni în același drum de luptă cu socialiștii — asta nu însămnează, că ne-am „contopit“ programele de luptă.

La bune să se adune toți cei buni de muncă — dar! la scrisese să se pună numai cei-ce mai întii știu ce vreau și înțeleg despre ce scriu, căci altfel ca mîne ne-om trezi cu vre-un podgorean care ne-o grăi cam așa:

— „Apoi, mă rog, până acum a-ți scris contra „țuțilismului“. Acum după-ce a-ți auzit și d-voastră cum vorbește un „țuțilist“ ziceți, că noi și ei tot una suntem, atît numai că unul mergem pe mijlocul drumului,

altul pe șanțuri. D'apoi atunci de ce să nu fim — toți una?“

Și atunci vorbește „sufragiul universal!“

M'a întrebat o domnișoară că ce potop sunt și „corobețele“ acele? De ce am dat scriselor mele așa nume pociț?

Să fi fost un domnișor îi spuneam, foarte simplu, povestea cu căpăul grofului, cel care ajusesse în ocolul țăranelui. În ziua întii, dacă n'a avut pîne și carne, n'a mîncat corobețe. Dar apoi a treia zi s'a pus pe ros și rodea la corobețe, de nu da două.

Fiind însă întrebătoare o d-soară, i-am spus, că așa numitele „corobețe“ sunt poame uscate, cojite și amestecate, ori apoi „spicui și ocoșeli“ — ori mai la înțeles, că sunt așa zisele „Tutti-Frutti“ din așa zisa „Wiener Mode“ (ediția de cetit). După esplanția ultimă, m'a înțeles pe deplin.

Căci peste tot eu cam așa mă înțeleg cu damele noastre. Dacă vreau să le spun despre Coșbuc, le spun, că e un fel de Petofi, și Slavici un fel de Zöldi Marci și așa pe-aci-ncoala. Căci la noi numai cu asemănările și circumscrisul o mai putem scoate la cale.

Damele însă au o justă scuză: sunt o prea mare mulțime de domni, care doar nici atît nu știu din lucrurile românești.

Pilde nu spun acum. Dar fac o amenințare. Raportorii mei speciali — răspândiți ca frunza și iarba — vor grijă ca să afe pe toți cei-ce n'au cetit pe Coșbuc și pe frații săi de literatură și să însemne pe toți care nu vorbesc a casă românește și n'au „dunst“ de vieță românească în toate ale ei manifestații. — Pe toți aceștia îi vor mina în ocoalele mele și le voi da corobețe și iar corobețe...

RĂZBOIUL

Pe câmpul de război, liniște. Trimisiile celor două state certate, să tîruiască, Condițiile puse de Japonezi au fost în parte mare primite de Ruși, dar 2 puncte: de a plăti despăgubire de război și a le lăsa lor insulele Sachaline, proprietate rusască până acum, la asta nu să învoiesc Rușii. De aceea e teamă că aci să vor împedeca pertractările și să vor întrerupe.

Temeiurile păcii ar fi: Coreea cade sub supremație japoneză. Rusia iese din Manciuuria pe care o dă înapoi Chinei cu linia ferată cu tot, dela Carbin în jos.

cît de mare rost am și eu la slujba bisericii.

Nenea Ștefan cînta în strana stingă și eu stam lingă el, să-i aduc „tipicu“ din altar, să caut foc pentru cădelniță să iau dela han un păhar cu vin, ca să facă „neica popa“ li turghia și să mă țin măreț printre copiii oamenilor, că și eu sunt ceva la biserică.

Nenea Ștefan, ca fiecare om, avea și el casa lui în uliță, doi boi de jug doi mînzăți, vacă cu lapte la ori-ce vreme, locul lui de porumb în luncă și parte de cosit în livadele bisericii dela muscel. Iarba o cosia singur, și la polog mă chema pe mine de eu seară.

Porniam amîndoi pe la prînz cu o tîrnă cu mîncarea de amiază și cu furcile la spinare. Adunam de zor, și cit să odichnea el la fîntînă să „bee“ o țigară, eu greblam o clăiță și mă simțiam iar mîndru că adunam la fin la nenea Ștefan și el era la biserică, și așa avam și eu rostul meu la slujbă.

La amiază, ne așezam amîndoi lingă fîntînă. Eu căutam lingurile, desfăceam legătura dela oala cu demîncare și ne potoleam foamea cu zamă de feratură, cu caș, și cu ce să mai rătăcise de acasă prin tîrnă. Pe urmă, nenea Ștefan să trăgea la o parte, scoatea tabachera, căuta ce căuta p'acolo, și apoi mă trimetea să-i aduc o foaie

NOUTĂȚI

Bilete pentru căldtorie cu preț redus la Sibiu, au sosit la despărțămîntul Orăștie, la biroul despărțămîntului.

Membri să le ceară dela secretarul comitetului dl Adrian Cristea (la „Ardeleana“) la care sunt depuse.

Congregația comit. Hunedoarei e conchemată pe 24 Aug. n., la Deva, în adunare extra-ordinară. Obiecte multe, vre-o 150, între cari propunerea politică a lui Szentiványi și soții de a vota neîncredere guvernului Fejérvary.

„Goronul lui Horea“ vechiul și impunătorul stejar dela Cebea în Zaránd, a suferit o știrbire în mîadra să coroană uriașă. Într'o zi, de curînd, o cracă a lui, care crescuse și sta aproape horizontal, de 6—8 metri lungă și la trupină de 1 metru grosime, fiind mîncată de timp, scorburosă, — s'a rupt de sine și a căzut, știrbind nițel coroana care astfel e rotundă, plină, ca lucrată anume ca să fie măreață.

Unele foi maghiare au scris, că goronul însuși a fost dărîmat de un fulger puternic, etc. E ne-adevărat. Numai craca aceea s'a rupt și anume nu în timp de furtună, ci chiar în zi liniștită.

Interjvări politice.

Un redactor al foii „Deutsches Volksblatt“ din Viena, a cercetat pe dl Dr. T. Mihali, presidentul partidului naționalităților din dietă, și i-a luat un interjv politic. Dl Dr. Mihali spune că scopul coaliției prin lupta pe tema armatei, nu e numai a ne maghiariza pe noi nemaghiarii, că doar aci-s regimetele de honvezi, cari n'au nici cel mai mic efect maghiarizator, ba feciorul român honved, e mereu de batjocură ca a ajuns de a slugit la honvezi, ci ei voesc prin aceasta a face un mare pas spre *neatîrnarea deplină a Ungariei de Austria*. Să declară pentru status-quo în armată, căci singură armata, azi germană, mai e instituție în țară, în care nu ne simțim nici noi nemaghiarii atîta șicanăți, cît ne simțim încolo în instituțiile de stat maghiare.

Dl Dr. Mihali a atins și multe alte chestii, pe cari cetitorii noștri le vor afla din vorbirea întreagă pe care o vom reda.

Dl Dr. Vlad, care să află la băi, a fost cercetat de trimisul foii „Allgemeine Österreichische Central Correspondenz“. D-sa a spus, că de-ar fi se se rozoalve în chip stabil criza, ar trebui disolvată dieta, și introdus votul universal, cerut și de ministrul

albă de porumb: așa își făcea țigara, și acum stam și eu lingă el și priviam rotrile fumului în aer, și nu îndrăzneau să zic nimic, cînd vedeam că nenea Ștefan să încrunta privind muchea noroasă a Mățăului.

Iar la furci, și iar la treabă. Eu mă urcam pe fundeiu, să calc palele așa cum le așeza el. Și ce rău îmi părea că trebuia să las furca jos și nu puteam să-mi arăt și eu priceperea în facerea clăițelor. Dar nenea Ștefan știa ce știa el, și nu puteai să-i ești din voce.

Cînd era pe isprăvite finul din horeală, acum să ridica în virful picioarelor, aruncîndu-mi furca și striga apăsător, stînjinit par-că de ceva: „sub picioare“.

Eu trăgeam finul sub picioare și așa să trezia clăița cu un virf înalt pe care eu mă legănam ca un fir în bătaia vîntului. Și frică-mi era, cînd vedeam că tot mai e fin jos și trebuia să mai stau sus legănîndu-mă așa între cer și pămînt. Lui nenea Ștefan nu puteam să-i spun că mi-e frică, că te pomeneai că odată să răstește la mine. Așa răbdam până mai roteam el virful clăiței în bătaile furcei, până o mai pieptăna frumos cu grebla de sus până jos, și, cînd lucrul era isprăvit, întindea furca cu coarnele la mine. Eu mă apucam de un corn și mă lăsam pe brînci pe fin la vale. Cînd eram aproape de pămînt, nenea Ștefan

FOIȚA

Doina.

De ce-ai lăsat coliba ta urnită
Rîvnind la strălucitele palate?
Doar porțile acolo's incuiate,
Și pentru tine nu e loc, copilă,

Ei vor cîntări ce preamăresc orgia,
Hulind în vers drăcesc pe bunul tată,
Înjură fecioria ta curată,
Tristeța ta și nevinovăția!

Întoarce-ți pașii tăi, o, doină sfîntă,
Și vino iar în luncile virgine,
Și codrilor îndrăgostiți de tine
Și văilor umbroase li cuvîntă!

Vei spune brazilor a ta durere,
Te-i oglindi în unda de izvoare,
Ș-în seri cu jalnice priveghitoare
Prin ruga ta odichnă tu vei cere!

Străbate-vei prin munți și prin poene,
Te-i prinde 'n hora gingașelor fete,
Vede-vei feți-frumoși cu negre plete:
Te-i prinde soră dalbei Cosinzene!

Auzi, în vale buciumul răsună.
În versul lor te preamăresc păstorii,
Sub paza ta adorm secerătorii,
Visînd pe snopi sub farmecul de lună.

Nu vezi, pe prispa casei văruite:
Copila blîndă-și plînge nenorocul...
O vin, cu șoapta-ți ușurează-i focul
Și 'nchide-ale ei gene obosite!...

Cu mine, doină, dragă doină, vină,
Să sămănăm noi dragoste de lege
La cei-ce plîng și știu a te 'nțelege,
Și la același Dumnezeu să 'nchină.

(Sămănătorul.) I. N. Soricu.

Logofătul Ștefan.

Copiii nu-i ziceau „logofete“, dar, cînd striga la poarta lui cineva mai din marginea satului, răsunau până acasă la noi vorbele: „logofete Ștefane“ și auzeam atunci căzătura răzloagelor dela poartă, odată cu răspunsul din casă: „auz, auz“.

De mult, cînd era primăria la Matei peste gîrlă, nenea Ștefan a fost notar, și oamenii ca să-i zică așa într'un fel mai deosebit, cînd îl vedeau cu tocul la ureche, afundat în cercetarea dosarelor, au apucat de i-au zis „logofete Ștefane“. Dar cît de mult e de cînd a lăsat el altora condeiele și dosarele primăriei, să vede din aceasta că, pe ulița satului, noi toți copiii îi ziceam „nene Ștefane“.

Cînd am început eu să țiu minte cam ce e pe lumea asta, nenea Ștefan era cîntăreț la biserică. Și cu ce

jînd așteptam, Doamne, să vie Sîmbătă seara, să mă trimeată nenea Ștefan după cheia bisericii la Tache, să aud zăngănitul broaștei pierdut între zidurile bisericii. Urmam pașii lui pe scările clopotniței, și aci era lumea mea să apuc sfoara clopotului, să privesc cu atenție mersul ciocanelor de lemn pe toaca de paltin și apoi să conduc limba clopotului prin legănări meșteșugite, ca să răsune rar și deslușit peste liniștea satului.

Cîte odată, cînd nenea Ștefan era mai deschis la inimă, vara venia mai de vreme la biserică și-mi ajuta să caut puii vrăbiiilor, cari își făcuseră cuibul în clopotniță, atrase de luciarea ferului alb de pe acoperiș și de mișcarea răcoroasă a bradului vechiu cu virful tăiat.

Toca de trei-ori pentru vecernia de seară și ca să vestească apropierea zilei de sărbătoare. Ducea piciorul drept înainte, îndoiindu-l puțin, să spriginea pe stîngul și cu capul pe spate începea bătaia ciocanelor cu mîmile alăturate, purtîndu-le încoace și încolo pe lemnul mîncat al blăni, gonind din cuiburi puii zburători, înfiorînd rotirea tichnită a rîndunelilor în pacea asfîntitului, răscolind ulița cu strigarea sfîntă a clopotniței. Eu, pătruns de însămnătatea momentului, purtam cu mare grijă mișcarea clopotului, pentru a-i izbi limba în doagă, și simțiam

zodia Gemenilor. Splendoarea Luceafărului, e atît de puternică, încît aruncă umbră, iar vîpaia-i maiestooasă să luptă voinicește cu aureola crepusculară a astrului zilei. Să luptă, până dispăre în oceanul de raze revărsate în imperiul nemărginit al universului, raze din cari de cîteva săptămîni ajung atît de multe și pe plaiurile noastre.

În sările senine de acum nu trece oră, sîert de oră, minută chiar, să nu brăzdeze văzduhul cîte o stea. Dar' ceea-ce cade nu e stea fixă, ci meteor sau stea filantă. Inima cuprinsă de durerea pămîntului crede că cerul să interesează de ursita noastră și dispariția unei stele însemnează dispariția unei vieți omenești în imperiul morții. Inima simțitoare a fetei cuprinsă de iubire, își leagă pentru o clipă de steaua filantă împlinirea cugetului. Filosoful nimic nu află atît de asămănător vieții omenești, cu raze iute trecătoare a stelei fugace. Și aproape de toții le urmărim cucernic în brăzdaarea văzduhului, planăm cu ele în depărtări nemăsurate, pribegim din lume în lume, în adîncimile fără margini ale zărei.

Stelele filante sunt corpuri mici. Planează, rătăcesc în toată lumea. Ochiu omeneșc nu le zărește, priviri curioase nu le fixează, până cînd nu le abate linia goanei în atmosfera pămîntului.

Resistența aerului de aici le înfierbîntă, le roșește, le face incandescente.

Lucesc pe o clipă și dispar, cînd scapă din atmosfera noastră. Merg mai departe, deși nu le zărim, pe căi

ce astronomul italian Schiaparelli a învățat cum trebuie să se calculeze.

Deci nu ne oferă zborul stelelor filante o analogie a vieții omenești?

Alți meteori avînd iuțeală mai mică, sunt atrași la pămînt.

Temperatura enormă, ce o ciștigă în goana teribilă, îi topește pe cei mai mulți, înainte de a ajunge la pămînt.

Altfel întregă suprafața globului ar fi expusă la bombardări cerești de furie ne mai pomenită.

Numărul stelelor filante nu e totdeauna același. Deosebim cicluri periodice, după cum calea pămîntului să întretae cu calea lor.

Perioadele cele mai însămîntate sunt August 10 și Noembrie 13 spre 14. În August de cu seară, în Noembrie cătră dimineață.

Regiunea principală de ivire, așa numitul radiant al acestor corpuri cerești, e constelația lui Perzeu în August și zodia Leului în Noembrie. Din acest motiv, cele dintîiu să numesc Perseide, cele din urmă Leonide.

Constelația lui Perzeu să observă în sările de acum la marginea răsăriteană a Căii laptelui. Zodia Leului apune de-odată cu soarele, dar' încetul cu încetul să desparte, încît prin Noembrie Leul răsare pe la miezul nopții.

Scris'am aceste rînduri nu pentru cei impenetrabili de orînduiala firei, ci pentru cei iubitori de minunile cerești, pentru cei cari privesc cu drag la firmamentul azuriu, la cel mai sublim spectacol, din cîte e dat omului să observe.

UN ÎNVĂȚĂCEL din casă bună să primește numai decît în negoțătoria de manufactură și mărfuri curente.

GEORGE BACIU

comerciant

Orăștie (Szászváros).

O calfă

află îndată aplicare în prăvălia de fer și băcănie a subscrisului.

Condiții favorabile.

IOAN ROB
comerciant în Orăștie.

Sz. 4454—1905 tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az algyógyi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet végrehajtónak Kézán Juon mádai lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelme következtében a végrehajtási árverés 58 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. járásbíróság) területén lévő és Mádán fekvő mádai 176 számú tjkben

A † 1 rd. 1751/2 hrsz.-ra 2 kor.,
A † 2 „ 1796 „ 10 „
A † 4 „ 1836 „ 80 „
A † 5 „ 1966 „ 16 „
A † 6 „ 2167 „ 21 „
A † 7 „ 2180/1 „ 10 „
A † 8 „ 2229 „ 12 „
A † 9 „ 2283 „ 16 „
A † 10 „ 2508 „ 3 „
A † 11 „ 2669 „ 4 „
A † 12 „ 2793 „ 35 „
A † 13 „ 3154 „ 4 „
A † 14 „ 2349 „ 8 „
A † 15 „ 3257 „ 15 „
A † 16 „ 3386—3388 „ 4 „
A † 17 „ 3412 „ 12 „

az u. o. 349 tjkben A † 1 rd. 2315 hrsz. 91 korona és az u. o. 530 sz. tjkben A † 1 rd. 1832, 1833 hrszámú ingatlanra 320 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban az 1881. évi LX. t.-cz. 186. §-a alkalmazásával elrendeltetik. Az árverés megtartására határidőül 1905. évi október hó 23-ik napjának d. e. 10 órája Mada községhezánál kitűzetik.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógyon, 1905. évi július hó 22-én.

Rozgonyi, kir. jbró.

Viță de viie americană

altoită în uscat și în verde, cu rădăcină și fără rădăcină. So-iurile cele mai fine de vin alb de Magyarád,

100 de mii fire

să află de vînzare la domnul

Nica Petruțiu,

proprietar de viie în **Ternova** (Arad megye) cu prețuri ieftine.

Doritorii de a cumpăra, să pot adresa la dînsul de-adreptul. Posta în loc.

1—1

Un învățăcel să primește

numai decît în prăvălia de manufactură a subscrisului.

Să aibă cel puțin 3 clase gimnasiale ori reale.

Să poseadă pe cît să poate și limbile folosite în patrie.

Ioan Lăzăroi

comerciant în Orăștie.

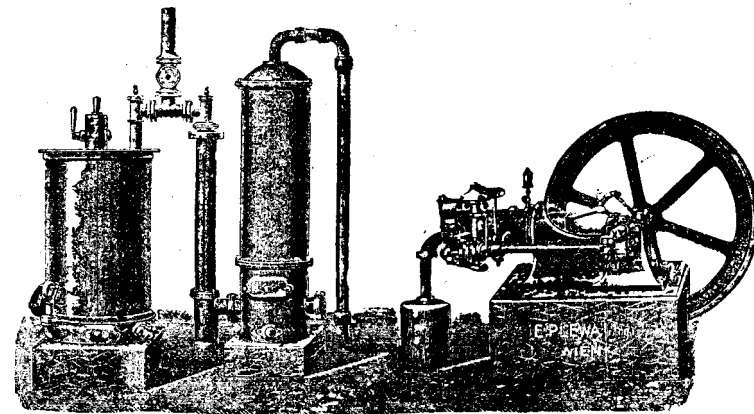
(Szászváros).

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körút 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului **E. Plewa, succesorul firmei Brauer și Klasek**

Motoare da benzin, gaz, petroleu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și pretolin 2—20 PH.

Tot aceleași motoare provăzute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuielile de fie-care putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condițiuni de plată favorabile!

Catalog gratis și franco.

Să primesc reprezentanți solizi în provincie.

Sz. 4359—1905. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az algyógyi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Filip Todor a Juon fia rengeti lakos végrehajtónak Dán Katalina sz. Indrej és Indrej József rengeti lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelme következtében a végrehajtási árverés 119 korona 98 fill. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszékhez tartozó algyógyi kir. járásbíróság területén lévő Renget község határában fekvő a rengeti 941 számú tjkben felvett s Indres József nevében álló ingatlanokra u. m. A † 1 rd. 99 hrsz. szántóra 57 kor., A † 2 rd. 136, 137, 138/a hrsz. szántóra, kőházra és kertre 356 korona, az A † 4 rd. 4472 hrsz. kaszálóra az A † 5 rd. 4574 hrsz. kaszálóra 4 korona, az A † 6 rd. 4589 hrsz. kaszálóra 2 korona, az A † 7 rd. 5076/a hrsz. szántó 14 korona, A † 8 rd. 5263 hrsz. szántó 14 kor., A † 9 rd. 5394/2 hrsz. szántó 38 korona, a rengeti 663 számú tjkben felvett A † 1 rd. 5396 hrsz. és Indres József nevében álló szántóra 4 korona. A rengeti 744 tjkben felvett és Indrej József nevében álló ingatlanokra u. m. A † 1 rd. 132/2, 133/2, 134/2 hrsz. faházra, kertre, szántóra 124 kor., az A † 2 rd. 217/2, 218/2 hrsz. kertre 50 korona, az A † 4 rd. 4133/2, 4134/2, 4135/2 hrsz. kaszálóra 12 korona, az A † 5 rd. 4575/2 hrsz. kaszálóra 7 kor., az A † 6 rd. 4587/2 hrsz. szántóra 2 kor., az A † 7 rd. 5061 hrsz. szántóra 6 kor., az A † 8 rd. 5188 hrsz. szántóra 5 kor., az A † 9 rd. 5258/a, 5258/b, 5258/c, 5259/a, 5259/b, 5259/c hrsz. legelőre és kaszálóra 60 kor., az A † 10 rd. 5384/1 hrsz. kaszálóra 4 kor., az A † 11 rd. 5434/1 hrsz. szántóra 12 kor., az A † 12 rd. 5560/2 hrsz. szántóra 15 kor., az A † 13 rd. 4491/b hrsz. legelőre 1 kor., az A † 14 rd. szántóra 10 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1905. évi október hó 25-ik napjának d. e. 10 órája Renget községbe a községhezánál kitűzetik.

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1905. július 18-án.

Rozgonyi, kir. jbró.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Situațiunea sumară.

1904 24 Iulie	ACTIV	1905 16 Iulie	23 Iulie
95,323.552	{ 67,136.052 Reserva met. Aur 62,517.455 28,187.500 » trate Aur 24,950.000 }	77,815.795	87,467.455
3,827.289	Argent și diverse monete	3,645.224	3,322.615
36,248.798	Portofoliu Român și Strein	39,554.624	36,675.667
8,263.811	{ Impr. contra ef. publice 6,274.600 » » » » contcurt. 17,906.489 }	24,176.230	24,181.089
11,999.940	Fonduri publice	11,999.666	11,999.666
13,690.260	Efectele fondului de rezervă	15,153.610	15,153.610
1,724.046	» » » » amortisarea imob. și mat.	2,930.477	2,930.478
5,574.475	Imobili	5,699.183	5,699.183
573.833	Mobilier și Mașini de Imprimerie	576.116	576.151
189.098	Cheltueli de Administrațiune	182.805	189.892
80,970.059	Depozite libere	84,991.155	85,017.355
27,110.509	Compturi curinți	—	—
17,047.279	Compturi de valori	56,287.674	56,594.980
302,542.649		323,012.559	329,808.140
	PASIV		
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000
18,523.634	Fond de rezervă	19,878.642	19,878.642
2,832.428	Fondul amortisării imobilelor și material	3,016.596	3,016.596
186,612.880	Bilete de Bancă în circulațiune	183,312.690	190,327.890
1,461.065	Profit și Pierderi	1,560.783	1,560.783
—	Compturi curente	18,126.321	17,824.426
142.583	Dobânzi și beneficii diverse	126.372	182.448
80,970.059	Depozite de retras.	84,991.155	85,017.355
302,542.649	Scomptul 5% *) Dobânda 6%	323,012.559	329,808.140

Sz. 832—1905 vrgh.

Arverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a szászvárosi kir. járásbíróság 1905. évi Sp. I. 175/5 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurél ügyvéd által képviselt Adameszk Juon javára Styopesz Vaszilie s t. eleneni 47 K 40 fill. s járulékai erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 670 K becsült közetkező ingóságok, u. m.: szarvasmarhák és egy ökörszékér, nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés sz. városi kir. járásbíróság, 1905-ik évi V. 423/2 számú végzése folytán — K — fill. tőkekövetelés, ennek 190 évi hó napjától járó % kamatai, 1/3% váltódij és eddig 46 K 40 fillérben bírőilag már

megállapított költségek erejéig Ó. Sebeshelyen alperes lakásán leendő eszközzésére 1905. évi augusztus hó 25-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1905. évi augusztus hó 8-ik napján.

Schuster Vilmos
kir. bir. végrehajtó.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NICA.

Arad, József főherceg-ut 1 sz.
(lângă „Victoria”).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritual nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.